

Deák József – Nagy Ivett – Csaba Zágon

Együtműködés nemzetközi bűnüldöző szervezetekkel: orosz és magyar rendőrségi példák

**Cooperation with International Law Enforcement Organisations:
examples of the Russian and Hungarian Polices**

Absztrakt

Az egykori, úgynevezett szocialista világrendszer részeként a magyar rendőrség hosszú ideig következetesen másolta a szovjet milícia mintáját működésmódjában, struktúrájában, rendfokozataiban, fejlődésének irányáiban egyaránt. Az akkori társadalmi-politikai rendszer mindkét ország rendészeti rendszereinek fejlődésére rányomta máig ható bélyegét. A rendszerváltozást követően a rendőrségek saját pályájukon folytatták fejlődésüket az európai, nemzetközi elvárásokat, bevált gyakorlatokat figyelembe véve. A bűnözés határokon átnyúló jellegéből fakadóan a szervezetek életében növekvő jelentőségű lett az együttműködés más országok hatóságaival és a nemzetközi bűnüldöző szervezetekkel. Ezek között kiemelkedő jelentőségű a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezetével (Interpol), valamint az Európai Rendőrségi Hivatallal (Europol) folytatott együttműködés. Ugyanakkor ezek tartalma szerint más csatornák felhasználása is megjelent. A megfelelő struktúrák, együttműködési módok összevetése érdekes összefüggésekre világít rá, és a szerző szerint hasznosítható tapasztalatokkal szolgálhat.

Kulcsszavak: magyar rendőrség, orosz rendőrség, nemzetközi bűnüldöző szervezetek

Abstract

As part of the so-called ‘socialist world system’ of that time, the Hungarian Police consistently copied the pattern of the Soviet Militia for a long time in

its mode of operation, structure, ranks and development directions. The socio-political system left its mark on the development of the law enforcement systems of both countries. Following the change of regime, both police forces continued their development on their track, taking into account European and international expectations and best practices. Due to the cross-border nature of the criminality, cooperation with partner authorities in other countries and international law enforcement organisations has become increasingly crucial for both organisations. Among these, cooperation with the International Criminal Police Organization (Interpol) and the European Police Office (Europol) is of paramount importance; however, according to the essence of the cooperation, there are other vital channels to be mentioned. The comparison of the appropriate structures and methods of cooperation sheds light on exciting connections and, according to the authors, can provide valuable experiences.

Keywords: Hungarian Police, Russian Militia, international law enforcement organizations

A nemzetközi bűnügyi együttműködés

E meghatározás alatt a bűnüldöző hatóságok közti két- vagy többoldalú, eseti (ad hoc) vagy folyamatos tevékenységet értjük. Az országon belüli társszervekkel, partnerhatóságokkal, szervezetekkel meglévő munkakapcsolatnál pusztán bűnügyi együttműködésről, a külföldiek esetében pedig, a nemzetközi rendészeti kapcsolatok egyik alrendszerként felfogható, nemzetköziről ír a szakirodalom (Boda et al., 2019, 95.) Ez utóbbi érdekalapú, és a kölcsönösen elérhető előnyök tartják fenn (Szendrei, 2019, 222–223.).

A különböző államok jogrendje, büntetőjogszabályai, a bűnüldöző feladatokat ellátó szervezetek száma, elnevezése, felhatalmazásuk, feladat- és hatásköri szabályaik, létszámuk, alkalmazott eljárásaik, módszereik, szervezeti felépítésük és más jellemzőik is igen különfélék. A magyar rendészet jellemzői távolról sem tekinthetők világszerte általánosnak, de még csak tipikusnak sem. Még a hasonló értékek tisztelgetésére alapuló Európai Unió (EU) tagállamainak körében is a sajátosságok sokszínűsége jellemző. Viszonylag korán megfogalmazódott a bűnüldöző hatóságoknak az az igénye, hogy más ilyen szervezetekkel – akár a saját államon belül vagy más államokban – kapcsolatot keressenek, és a kölcsönös előnyökért fejlesszék azt. A legtöbb országban a bűnüldöző hatóságok evidenciaként kezelik, hogy szervezetük küldetése, céljaik, feladataik csak külföldi partnereikkel való hatékony kooperációval teljesíthetők.

Különösen igaz ez a szervezett bűnözés elleni harcra. A mai bűnszervezetek tevékenysége nemcsak az országon belül zajlik, hanem mindinkább az országhatárokon átnyúlóan valósul meg (Hegyaljai, 2002) a mozgó-utazó bűnözésben, a bűnszervezetek közti „szolgáltatásszerű bűnözésben”¹ vagy például a bűnös jövedelmek több országot érintő tisztára mosása és a legális gazdaságba fektetése során (Súlyos és szervezett bűnözéssel kapcsolatos fenyegetésértékelés; Europol SOCTA, 2017, 11, 15).

Ennek részei a kapcsolattartás, információcsere, tájékoztatás, a közös fellépés valamennyi résztvevő által elérendőnek tartott bűnügyi célokért elérése érdekében, egyeztetett módon és eszközökkel, az információcsere különböző formái, a kooperáció a körözések terén és a műveletekben, továbbá a tapasztalatcsere, a tanulmányutak és az oktatási, képzési kapcsolatok is. Sokszor csak külföldi partnerhatóságoktól szerezhetők be nélkülözhetetlen bizonyítékok, fontos információk, amelyek a bűnüldöző hatóság eljárásában konkrét személyhez kapcsolódnak, illetve egyes ügycsoportokhoz vagy bűncselekmények nyomozásához köthetők. Ezek szintén több témakörbe tarthatnak: egyszerű lakcímmegállapítás, priusz adatok kérése, személyek azonosítása, szükséges biometrikus adatok igénylése stb. Jellemzően az egyik fél kérésére indulnak, amelyre egy vagy több külföldi partner reagál a kapcsolattartó csatornára jellemző protokoll, illetve bevált gyakorlat szerint. Elképzelhető továbbá olyan információcsere, amelyben egy, illetve több állam vagy érintett jelentős nemzetközi szervezet konkrét adatairaiból, nyilvántartásaiból meghatározott célra és módon lekérdezési lehetőséget biztosít. Esetleg meghatározott követelményeknek megfelelő adataikat keletkezésüket követően automatikusan, valamilyen elektronikus adatátviteli rendszer útján megosztják egymással.

Közismert, hogy bizonyos feltételek fennállása esetén körözött személyek elfogása vagy bűncselekményből származó, illetve azok elkövetési eszközeként használt tárgyak lefoglalása és az intézkedést kérő ország hatóságának történő kiadása, átadása érdekében az országok bűnüldöző hatóságai segítik egymást. A nemzetközi térben az előbb említett tárgy-, illetve személykörözési célok számos további elemmel egészülhetnek ki, ilyen például az ismeretlen holttestek azonosítása, eltűnt személyek tartózkodási helyének meghatározása. De a körözés célja lehet új bűnelkövetési módszer (modus operandi) elterjesztése

1 A SOCTA jelentésben is szereplő, angolul „*Crime as a service (CaaS)*” fogalom, speciális szakértelmet igénylő, feladatokra célirányosan alkalmazott szakértő bűnelkövetők felhasználását jelenti, akár ad-hoc alapon. Ennek egyik tipikus megvalósulási formája a szakértők „kölcsonzése” a bűnszervezetek között, elsősorban az illegális áruk és szolgáltatások online kereskedelme, a csúcstechnológiai bűnözés különböző területein (SOCTA, 2017, 22, 28-29.). De az illegális cigarettagyártás vagy a pénzhamisítás terén is megfigyelték már ezt a munkaerő-kölcsonzéshez hasonlítható jelenséget.

a bűnüldöző hatóságok körében, illetve a figyelem felhívása ezekre. A körözéssel kapcsolatos ügyek a nemzetközi bűnügyi információcsere különféle, célirányosan e feladatok ellátására létrehozott rendszerein, csatornáján (Nagy, 2015) keresztül valósulnak meg. Közülük kiemelkedik az Interpol csatorna, amely abból fakadóan, hogy a szervezetnek – néhány kivétellel – a Föld valamennyi állama tagja, ezért a körözésnek globális jelleget biztosít (Kis-Benedek & Kenedli, 2018, 278–284.). Az Interpol két, egymással párhuzamos körözési megközelítést alkalmaz. Az egyik lehetőség az úgynevezett „sarkos körözések” használata, amelyek minden tagállam számára egyszerre látható körözési információkat közvetítenek.² A másik a „körözés kérés”. Itt a körözési információkat célzottan meghatározott országoknak vagy országcsoportoknak küldik meg, például aszerint, hogy az elrendelő honnan vár választ a körözésre.

Az EU tagállamai a Schengeni Információs Rendszer keretei közt is együtt munkálkodnak körözéssel kapcsolatos ügyekben, amelyet a schengeni tagállamok teljeskörűen, míg a többi tagállam korlátozott módon, csak rendőri információcserére alkalmaznak.

A stratégiai információcsere a bűnözés vagy akár a bűnüldözés átfogóbb jelenségeire, módszereire vonatkozó, személyes adatokat nem tartalmazó tények, információk cseréje. Például a bűnözést leíró statisztikai adatok, bűn-, kockázat- és fenyegetettség-elemzések, elkövetési vagy sikeres bűnüldözési módszerekről készült összefoglalók, egyes műszaki megoldások, ezek rendészeti alkalmazási tapasztalatai, esetleg bevált bünelemző módszerek ismertetése stb. (Ritecz, 2017, 190–191., 197–198.).

A műveleti együttműködés lehetővé teszi a bűnüldöző szervezeteknek, hogy több ország területét érintő tervszerű vagy ad-hoc műveleteket szervezzenek, azokban részt vegyenek, illetve végrehajtásuk eredményéről egymást tájékoztassák a bűnüldözési érdekre figyelemmel. Ezek a megfigyelés, üldözés határon átnyúló formái, az ellenőrzött szállítás, a fedett nyomozó alkalmazása, a másik állam területén történő egyes tanúvédelmi intézkedések. Továbbá egyes eljárási jogsegélybe tartozó közös megoldások, például közös nyomozócsoport felállítására (vö. Nagy, 2015; Ritecz & Sallai, 2016, 141–143.), az európai nyomozási határozat végrehajtása, illetve tágabb értelemben a közös kapcsolattartási szolgálati helyek létrehozása és az összekötő tisztviselők alkalmazása³ (vö.

2 Az Interpol körözési rendszere onnan kapta a „sarkos körözés” elnevezést, hogy az IT forradalom előtti időkben csak rendszeresített nyomtatványok kitöltésével lehetett körözést elrendelni, amelynek célját, jellegét a nyomtatvány sarkán lévő szinkód mutatta (Hegyaljai, 2012).

3 Vö.: A határon átnyúló büncselekmények vonatkozásában kiemelten fontos az információk megosztása és a közös nyomozócsoportok felállítása. Például: szervezett bűnözés, szexuális célú emberkereskedelem, terrorizmus, csak pár példa a biztonságot veszélyeztető cselekmények közül (Kovács, 2019, 1–273.).

biztonsági deficit kompenzálása szócikk, Boda et al., 2019, 67–68.). Hasonló jogintézményeket ismerünk a nemzetközi bűnügyi jogsegélyben (például az eljárási jogsegélyek körében), illetve az EU-n belüliben is (például a közös nyomozócsoportoknál). Jogsegélyeknél főszabályként igazságügyi szervek lépnek kapcsolatba, nem bűnüldöző szervezetek, noha ez utóbbiak közreműködését is feltételezi a jogsegélykérelem teljesítése. Ezért ezeket egyes szerzők a nemzetközi bűnügyi együttműködésen kívülre, míg mások e kategória részeként írják le, figyelemmel arra is, hogy EU tagállamok közti vagy azon kívüli kooperációról beszélnek, illetve mely ország belső joga szerinti interpretációt tartják irányadónak.⁴ A műveleti közös fellépést általában kiegészíti az információcsere, a koordináció, majd a kiértékelés.

Míg a nemzeti szinten felmerülő bűnügyi együttműködési formák lényegének átfogó ismerete a bűnüldöző hatóságok tagjaitól alapvetően elvárható, addig ez nemzetközi vonatkozásban már koránt sincs így. A cikk írásakor 27 tagú Európai Unióban például százas nagyságrendben vannak olyan hatóságok, amelyek a nemzeti jogszabályok alapján hatáskörrel rendelkeznek a súlyos és szervezett bűnözés, valamint a terrorizmus elleni küzdelem terén. Könnyen belátható, hogy gyakorlatilag nem lehetséges a nemzetközi bűnügyi együttműködés tárgyát képező valamennyi potenciális ügýtípusban az összes lehetséges partnerhatóság elérhetőségét biztosító kommunikációs csatorna, végpont, szervezet, a hatáskörrel rendelkező speciális egység lehetőségeinek, eljárásainak, sajátosságainak ismerete.

A bűnügyes kollégák részéről gyakran úgy fogalmazódik meg a kérdés: ha például szintetikus kábítószeres illegális előállítás vagy álházasságok megkövetésével tartózkodási jogosultság jogellenes megszerzése terén külföldi partnerrel kell kapcsolatba lépnem, akkor kit keressek konkrét országban, egy szövetségi állam adott tartományában, esetleg pontosan meg sem határozható helyeken? Értelemszerűen, ha e kérdésre adandó válasz egy 27 tagú és meglehetősen szoros regionális kapcsolatokat ápoló unióban is problémát jelent, globális szinten még kevésbé elvárható egy bűnüldöző hatóság tagjától a válaszadás képessége.

Erre a problémára nyújtanak megoldást az úgynevezett fúziós központok, amelyek prototípusai először 1927-ben az Interpol szervezetében jelentek meg, a tagállamok nemzeti irodáinak létrehozására vonatkozó közgyűlési határozatnak⁵ köszönhetően. Ezeket a szervezeten belüli vagy szervezetek közötti

4 Vö. Szendrei, 2019, 221–242; Boda et al., 2019, büntetőeljárás jogsegély, bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködése, európai nyomozási határozat szócikkek, 95., 99., 170.

5 1927-ben az Interpol közgyűlésének Amszterdamban megrendezett 4. ülésén döntött a szervezet az Interpol nemzeti irodák létrehozásáról (angolul a „National Contact Bureau” kifejezés alapján az NCB rövidítés használatos). (URL1)

csomópontokat azért hívja fúziós központoknak a szaknyelv, mert a kapcsolódó szervezetektől, hatóságoktól érkező információk itt egyesülnek, fuzionálnak. Az információk ezáltal kiegészíthetik egymást, a töredékes információkat teljesebbé, illetve a többivel összehasonlítva ellenőrzöttebbé tehetik. Bizonyos elemek között kapcsolatokat mutathatnak ki, összefüggéseket világíthatnak meg vagy olyan további műveleteket tehetnek lehetővé, amelyek így a bűnüldöző hatóságok közti összehangolt fellépést, műveleti koordinációt vagy további hozzáadott értéket teremthetnek (Csaba, 2018; Ritecz, 2004).

Oroszország⁶: csaknem harminc éve az Interpolban

Napjainkban a 194 tagállamú Interpol létszámát tekintve közvetlenül az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) utáni legnagyobb nemzetközi szervezet, egyben a nemzetközi bűnügyi együttműködést támogató globális fórum. Az Oroszországi Föderáció (OF) jogelődje a Szovjetunió viszonylag későn, csak 1990-ben lett tagja az Interpolnak, politikai és bizalomhiányra visszavezethető okok miatt. A Szovjetunió Minisztertanácsa 338-as számú határozatával döntött a tagfelvételi kérelem benyújtásáról az Interpol nemzetközi bűnügyi szervezetbe. Vagyim Bakatyin szovjet belügyminiszter, az ENSZ bűnözés elleni, Moszkvában megrendezett konferencia margóján, 1990. március 1-jén jelezte az Interpol akkori főtítkárnak, Raymond Kendallnak csatlakozási szándékukat (Anonymous, 1990, A6). Szeptember 27-én, az Interpol 59. közgyűlésén Ottawában határoztak a tagállamok küldöttei az ország felvételéről. 1991. január 1-jétől pedig a Szovjetunió Belügyminisztériumának struktúrájában megkezdte működését az Interpol nemzeti irodája.⁷ A moszkvai iroda kezdetben a Szovjetunió bekapcsolását szolgálta az Interpol vérkeringésébe, majd ennek bázisán jött létre az OF Interpol nemzeti irodája 1990. szeptember 27-én (Sterpu, 2013). A Szovjetunió szétesésével az iroda jogutódként képviseli az Interpolban az OF-t. Első vezetője a belügyminiszter első helyettese, Trusin Vaszilij Petrovics, a belügyi szolgálat vezére lett.

6 A tanulmány a nyugati szóhasználat szerint Oroszország alatt az Oroszországi Föderációt (OF) érti, amelyet az OF alkotmánya szerint nyolcvanöt egyenjogú alany alkot, közülük Oroszország a legnagyobb.

7 Az Interpol együttműködési csatornán elterjedt gyakorlat szerint a nemzeti irodákat a már említett NCB rövidítés és a székhely megnevezéssel jelölik. (Például NCB Budapest vagy NCB Moszkva.) Az NCB-k közötti „egyablakos elvet” követő kapcsolattartás lényege, hogy egy tagállam bűnüldöző hatósága egy másik tagállamban működő partnerhatóságával a két ország nemzeti irodáin keresztül kommunikál. A nemzeti irodák pedig tagállami fúziós központként képesek a több forrásból érkező információkat, szakrendszeri adatokat beszerezni, szintetizálni, a töredékes információkat pontosítani, kiegészíteni, és az adott ország jogrendjének, rendvédelmi struktúrájának, továbbá hatásköri és adatvédelmi szabályainak figyelembevételével a gyors és pontos információáramlást garantálni (Hegyaljai, 2012, 1–13.; Csaba, 2018, 118–132.).

Az iroda jelenlegi vezetője, egy 2011. június 14-i elnöki rendelet alapján Prokopcsuk Alekszandr Vasziljevics rendőr vezérőrnagy (URL2). Orosz sajátosság, hogy az ország rendőrsége nincs különválasztva a Belügyminisztériumtól, annak szerves részeként működik. Az Interpol iroda a Belügyminisztérium központi apparátusának önálló szervezeti egységeként biztosítja és valósítja meg az orosz igazságügyi és egyéb állami szervezetek közös tevékenységét az Interpol tagállamok igazságügyi szervezeteivel, az Interpol Főtitkárságával és a bűnüldözés további fontos nemzetközi központjaival, például az Europollal is. Az iroda az orosz belügyminisztérium nemzetközi bűnügyi kapcsolattartásért felelős vezető műveleti egysége. Közreműködnek a külföldi igazságügyi szervek által az OF területén, illetve a saját bűnüldöző hatóságok által külföldön keresett és büntető eljárásokkal kapcsolatba hozható személyek, tárgyak azonosításában, a személyek elfogásában és kiadatásában, a tárgyak, illetve bűncselekmények során keletkezett illegális jövedelmek felkutatásában és visszaszerzésében. Azonban az iroda hatáskörén kívül esnek a politikai, katonai, vallási és faji jellegű bűncselekmények, amelyet az Interpol Alapokmánya zár ki az Interpol csatornán történő együttműködésből (URL3; Interpol Alapokmány, 1956, 3. cikk).

A bizalom mint kulcskérdés

Az Interpol működése bizalomra épül, amely elengedhetetlenül fontos a tagállamok és a szervezet, valamint a tagállamok egymás közti kommunikációjában. Az előbb említett tiltó rendelkezés pontosan annak a bizalmi válságnak a tanulságaként került be garanciaként az Interpol Alapokmányba, amely az akkor bécsi székhelyű szervezetnél az Anschluss után következett be. Ez az időszak a szervezet legsötétebb időszaka volt: a Harmadik Birodalom egyszerűen foglyul ejtette a nemzetközi bűnüldözés kulcsfontosságú intézményét. Az Interpol elődszervezetének számító Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Bizottsága (ICPC) akkori vezetőjét, az osztrák dr. Michael Skublét letartóztatták, és a birodalmi állambiztonsági szervezetek magas rangú tisztviselőit ültették a kulcspozíciókba. Ez nemcsak az elnöki, hanem az alacsonyabb vezetői beosztásokat is érintette. A szervezet központját, beleértve a nyilvántartásait is, Bécsből Berlinbe költöztették, és onnan saját belátásuk szerint, éppen a fentebb kizárásként felsorolt célokra használták fel az ott kezelt bizalmas adatokat. A II. világháborút követően újraírták a szervezet működési szabályait, hogy hasonló eset ne történhessen meg ismét. Az új Alapokmány az előző, összesen tíz pontból álló dokumentumhoz képest lényegesen részletesebben, egy sor biztosítékot beépítve írta le a működés szabályait (Lemon, 2019, 15–29.).

A Szovjetunió azért maradt távol a nemzetközi bűnüldözési fórum fontos csatornájától, mivel a szervezet létrejöttkor a fiatal szovjet állam nemzetközi diplomáciai elszigeteltsége, illetve az ICPC szervezete, egyes tagállamai és a Szovjetunió politikai döntéshozói közötti bizalmatlanság a csatlakozást nem tette lehetővé. Az Interpol működését a Szovjetunióban távolságtartó és szórványos érdeklődés övezte. A bűnügyi tudományok nemzetközi vonatkozásainak elemzéseiben igyekeztek a szervezet említését is kerülni, mivel a bűnözés jelenségét a szovjet állami narratíva szigorúan a belügyek közé sorolta, amibe bepillantást se kaphattak. Az OF-ban és más volt szovjet utódállamokban csak a Szovjetunió megszűnésével élénkült meg az érdeklődés az Interpol szervezete, szolgáltatásai iránt. Ma már több orosz szakértő publikációja alapján egyértelműen az Interpol tekinthető Oroszország legfontosabb és leghatékonyabb nemzetközi bűnügyi együttműködési csatornájának (Sterpu, 2013).

A korábban említett Interpol Alapokmány 3. cikke szerinti kizárása a politikai, katonai, vallási vagy rasszista karakterű ügyeknek az Interpol teljes szervezetére vonatkozik, a főtítkárságra és a tagállamok nemzeti irodáira is. De az általános érvényű korlátozás ellenére nagy a kísértés a tagállamok egy része felől, hogy ne csak „köztörvényes bűncselekményekben”, hanem az említett, kizárt tárgykörben is igénybe vegyék a szervezet rendkívül hatékony erőforrásait. Olyan – személyek elfogását és kiadását kezdeményező – esetekben is, amikor a kizárás tételesen felsorolt elemeire tekintettel minimum vitatható a kérés tisztán bűnügyi jellege. Több példa ismert, amikor egy tagállam ilyen ügyben valamennyi tagállam által látható piros sarkos körözést vagy a tagállamoknak csak egy körét érintő, úgynevezett körözéskérést rendelt el. Ilyenkor nehéz objektíven eldönteni, hogy melyik konkrét eset minősül a tiltott területre tartozónak a „köztörvényes bűncselekmények” körének közel 200 tagállam büntetőjogait is figyelembe vevő meghatározatlansága miatt. Különösen akkor, ha az elrendelő más államok által is prioritásként kezelt súlyos bűnügyi szegmensbe tartozónak, például terrorizmusnak vagy szervezett bűnözésnek igyekszik tálalni a konkrét esetet. Vannak szerzők, akik egyenesen az Interpol képességeinek fegyverként történő felhasználásáról beszélnek, amelyeket politikai rezsimek politikai ellenfeleivel való leszámolásra próbálnak felhasználni (Lemon, 2019).

De hol ér véget az igazságügyi és rendészeti szakpolitika, és honnan kezdődik a tiltás hatálya alá tartozó, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának elveit sértő? Hisz az utóbbinak való megfelelést szintén előírja az Alapokmány 2. cikke. Természetesen minden eset megérdemli az önálló értékelést, azonban előfordult, hogy ilyen esetekben elmarasztaltak tagállamokat vagy jelöltjeik hátrányos helyzetbe kerültek az Interpol szervezetében való pozíciók megpályázásakor.

Oroszország csatlakozása óta igen aktív az Interpol szakmai és politikai főrumain. Az ország rangpozíciójából fakadóan igyekezett erős jelöltet delegálni a 2018-as dubaji elnökválasztásra; az Interpol oroszországi nemzeti irodájának vezetőjét, Prokopcsuk vezérőrnagyot jelölték a szervezet elnöki posztjára, de az Amerikai Egyesült Államok tiltakozása mellé álló tagállamoknak sikerült megakadályozni az orosz jelölt megválasztását – az előbbi korlátozások megsértésére hivatkozással –, annak ellenére, hogy az elnöki tisztség a szervezet működésében csak szimbolikus jellegű. Az operatív működésért egy másik tisztviselő, a főtitkár felel (Schreck, 2018).

Oroszország és az Europol

Az Európai Unió és az OF 1994. június 24-én, Korfu szigetén kötötte meg az első Partnerségi és Együtműködési Megállapodást – Partnership and Cooperation Agreement, PCA (Deák & Gróf, 2020, 56.). Mintegy tíz évre rá, 2003-ban Rómában írtak alá a stratégiai megállapodást, amelyben kijelölték a megvalósításért felelős orosz szervezetet. E kapcsolatok tartalma kiterjed a bűnözés stratégiai és technikai jellegű információinak cseréjére, egyebek közt a bűnügyi helyzet alakulását érintően, de a felek egyeztetnek a bűnüldözés új formáinak, elkövetési módszereinek megjelenéséről, a bűnügyi nyomozás és szakértői vizsgálatok új lehetőségeiről, eljárásairól, a bűnözésből keletkezett vagyonok, pénzeszközök elrejtésének megismert módszereiről, azok illegális áramlásának csatornáiról is. Az információcserén túl a megállapodás a bűnüldözési tapasztalatcsere számos formáját, szabályzatok, útmutatók rendvédelmi területen alkalmazható módszerek leírásait, illetve képzések megtartását is engedélyezi (Europol–Oroszországi Föderáció, 2003).

Az Europol, amennyiben feladatai ellátásához szükséges, kapcsolatokat létesíthet és tarthat fenn harmadik országok hatóságaival, és azokkal a titokvédelmi szabályok, valamint az adatkezelési korlátozások betartásával bűnügyi adatokat cserélhet (Kis-Benedek & Kenedli, 2018, 285–290.). Az együtműködési megállapodások két fajtája különböztethető meg. A stratégiai megállapodás számos kooperációs formát biztosít a felek számára, ahogy az előbb Oroszország esetében is láttuk, azonban nem teszi lehetővé, hogy az Europol személyes adatokat adjon át a stratégiai partnernek, míg az operatív, a személyes adatok küldését és fogadását is biztosítja az Europol számára.

Az Europolnak – a kézirat elkészítésekor – öt állammal és kilenc intézménnyel és nemzetközi szervezettel van stratégiai együtműködési megállapodása, míg operatív tizenhét állammal és három intézménnyel, illetve nemzetközi szervezettel rendelkezik (URL4).

Operatív megállapodás megkötéséhez a rendőrségi hivatalnak – a jelenlegi szabályok szerint – előzetes jóváhagyást kell kérnie az Európai Bizottságtól, és meg kell győződni arról, hogy az adatok védelmét a harmadik országbeli partnerhatóság is megfelelően teljesíti, továbbá megfelelő garanciákat nyújt az egyének magánéletének, alapvető jogainak és szabadságainak védelmében (vö. Europol Rendelet, 2016, 23. és 25. cikkek).

Bár kétségtelenül az operatív megállapodás sokkal szélesebb körben tesz lehetővé adatcserét a harmadik országok bűnüldöző hatóságaival, mint a stratégiai megállapodás, mégis ez utóbbi esetén is lehetőség van értékes kapcsolatokra. Például a bűnügyi statisztikai adatok, bűnelemző jelentések, elkövetési módszerekről készített elemzések, új bűnüldözési módszerek, bűnügyi technikai és nyomozati eljárások részleteit oszthatják meg egymással, és ha szükséges minden egyéb módon cserélhetnek adatokat, ha az személyes adatokat nem érint.

Az Europol küldetése röviden az EU tagállamok bűnüldöző hatóságai közti együttműködés elősegítése. Ez az EU rendőrségi hivatal támogatja és megerősíti a két vagy több tagállamot érintő súlyos bűncselekmények, a terrorizmus, valamint az uniós politikák alkalmazási körébe tartozó közös érdekeket sértő, meghatározott bűncselekményformák megelőzése és az azok elleni fellépés terén. Továbbá az Europol mandátumterületében vannak az úgynevezett kapcsolódó bűncselekmények is, amelyeket az Europol hatáskörébe tartozó bűncselekmények elkövetéséhez szükséges eszközök megszerzése vagy elkövetésének megkönnyítése, illetve végrehajtása érdekében követtek el, de azok is, amelyeket az Europol hatáskörébe tartozó bűncselekményekkel összefüggésben, az azokat elkövetők büntetlenségének biztosítása érdekében hajtottak végre (Europol Rendelet, 2016, 1. és 3. cikk). Ezek a feladatok látszólag nem indokolják az EU szervein, illetve a tagállamok bűnüldöző hatóságain túlmutató közös fellépést, ha az uniós rendőrségi hivatal a tagállamok közbiztonságára koncentrál. Az Európai Unió kontextusában az ilyen nemzetközi közös fellépés célja ugyanis pontosan ez. Az unió „*célja a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben polgárainak magas szintű biztonságot nyújtson*” (idézi Szendrei, 2019, 221; Európai Unió Tanácsa, 2002).

Mi az oka annak, hogy az Europol küldetése teljesítéséhez EU-n kívül eső országok bűnüldöző hatóságaival, sőt nemzetközi szervezetekkel, illetve bizonyos szűk körben magánfelekkel is kapcsolatba lép, illetve a nemzetközi bűnügyi együttműködés különböző formái útján hivatali kapcsolatot tart fenn? A súlyos és szervezett bűnözés, illetve a terrorizmus bizonyos formáinak határon átnyúló jellege.

Az EU tagállamokban az oroszajkú bünszervezetek tevékenységét a SOCTA 2017. jelentés szervezett vagyon elleni bűnözés, kábítószerekre elkövetett

bűncselekmények, okmányhamisítás, pénzmosás, továbbá egészségbiztosítási alapok ellen elkövetett, illetve sportfogadási csalással összefüggésben említi (Europol SOCTA, 2017, 15., 45., 54.).

A bűnüldöző hatóságok által célba vett szervezetek üzleti profiljuk szerint árukat, szolgáltatásokat, tiltó- és korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó, illetve bűncselekmények elkövetésének eszközéül használt vagy eredményeként létrejött dolgokat juttatnak egyik országból a másikba. Bűnözéssel szerzett vagyont igyekeznek a hatóságok elől elrejtteni, illetve ezeket legális gazdaságba, ingó és ingatlan vagyontárgyakba stb. külföldön befektetni. A bűnszervezetek megismerik és módszereikkel kihasználják a bűnözést lehetővé tevő kulcsfontosságú tényezőket, horizontális bűnügyi fenyegetéseket⁸ (Europol SOCTA, 2013, 10–17; Europol SOCTA, 2017, 56; Csaba, 2017). Ezért a velük szembeni hatékony fellépés ma már elképzelhetetlen az igazságszolgáltatás szervei, ezeken belül pedig a bűnüldöző hatóságok nemzetközi közös tevékenysége nélkül.

A szervezett bűnözésen túlmutatóan a terrorizmus elleni fellépés is indokolja a kooperáció szorosabbra fűzését, azonban eddig nem sikerült az Europolnak személyes adatok cseréjére is kiterjedő operatív megállapodást tető alá hoznia az Oroszországi Föderációval (Deák, 2015, 137–151.). Ennek okai emberi jogi garanciális feltételek hiányából és adatvédelmi kérdések megválaszolatlanságából fakadnak.

2004-ben az orosz belügyminiszter 859-es számú parancsával az OF BM Interpol Nemzeti Irodájának struktúrájában létrehozták az Orosz Nemzeti Kapcsolattartási Pontot az Europollal történő együttműködésre. Ennek szabták feladatul az információcserét Oroszország érintett szervei (a Belügyminisztérium, a Szövetségi Biztonsági Szolgálat, a Szövetségi Vám- és Kereskedelmi Ellenőrző Felügyelet, valamint a Szövetségi Pénzügyi Monitoring Szolgálat) és az Europol között, továbbá a közös tevékenység tökéletesítését szolgáló mechanizmus kidolgozását. Ez a kapcsolattartási pont biztosítja a megállapodás keretei közt Oroszország Belügyminisztériuma, mint orosz részről fő (központi) felhatalmazott szerv és az Europol közötti kapcsolattartást (URL5).

Funkciói közül a legfontosabbak:

- Az állami politika megvalósítása, e folyamat elemzése, ezek alapján javaslatok készítése az OF BM-nek az Interpol tagállamokkal, a szervezet

8 Az Europol 2013. évi SOCTA jelentése a bűnözést lehetővé tevő kulcsfontosságú okokról beszél (crime enablers), a 2017. évi jelentés pedig némileg más szóhasználattal, de a lényegét nem megváltoztatva keresztmetszeti vagy horizontális bűnügyi fenyegetés (cross-cutting crime threats) fogalmi körbe sorolja ezeket a tényezőket.

főtitkárságával és az Európával történő bűnügyi, igazságügyi együttműködés biztosítására.⁹

- Az Interpollal és az Európával működő kapcsolatok elemzése, értékelése, a tökéletesítés fő irányainak, prioritásainak kijelölése.
- Információk továbbítása a szervezet főtitkárságára nemzetközi szervezett bűnözői csoportok tagjairól, valamint a terrorcselekményekkel, illegális kábítószer- és pszichotropanyag-kereskedelemmel, migrációval, emberkereskedelemmel, határokon átnyúló bűnözéssel, pénzhamisítással és hamis pénzek terjesztésével foglalkozó, továbbá történelmi és kulturális értékeket romboló személyekről (Deák, 2017, 4–14.).
- Az iroda által az Interpol tagállamok, a szervezet főtitkársága és egyéb szervei közti, valamint az Európával megvalósuló hatóságközi nemzetközi bűnüldözési, bűnügyi, igazságügyi közös intézkedések hatékonyságának elemzése.
- Az Interpol Nemzeti Iroda orosz jogalkalmazási gyakorlatának összesítése a belügyminisztériumi nemzetközi bűnügyi együttműködésben érintett szervezeti egységek munkája hatékonyságának növelésére tökéletesítésére.

A magyar Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ

A tanulmány által vizsgált szakterület legfontosabb hazai szervezete a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ (NEBEK), amely korábban az Országos Rendőr-főkapitányság struktúrájában helyezkedett el, de 2015. július 1-je óta pedig a rendőrség országos hatáskörrel rendelkező területi jogállású szerve lett. A NEBEK az Interpol Magyar Nemzeti Iroda bázisán jött létre.

Magyarország alapítója volt az Interpol szervezetének, majd szovjet nyomásra kilépett a szervezetenél. Ennek a Szovjetunió és az úgynevezett keleti tömb országaival szemben meglévő – korábban említett – politikai és bizalmi deficitből fakadó okai voltak. Magyarország – a Szovjetunió széthullását jelentősen megelőzve – 1986-ban ismét felvételét kérte az Interpol szervezetébe, amelynek 1987. november 3-tól másodsorra is tagja lett. Ezt követően jött létre az akkori ORFK-n az Interpol Magyar Nemzeti Iroda (Hegyaljai, 2012, 1–13.). Később, már a NEBEK létrejöttével az EU, illetve a Schengeni csatlakozási folyamat projekt részeként, indult a SIRENE Iroda és az Europol Nemzeti Iroda. Ezeket

9 Vö.: „Bizonyos csoportok bizonyos területek speciális ismereteit és ellenőrzését tudhatták magukénak, azonban sok transznacionális művelet a különböző csoportok közötti összjárás magas szintjét követelte meg.” (Kovács, 2017, 82–167.)

a teljes jogú tagsághoz szükséges felkészültség feltételeinek megteremtésével bízták meg, amit sikeresen teljesítettek.

Az oroszországihoz hasonlóan hazánkban is több, különféle szintű jogszabály rendezi a bűnüldöző és igazságügyi szervek együttműködését az Interpollal és az Europollal, de míg ott elnöki, belügyminiszteri rendeletek, hazánkban nemzetközi normák, törvények és alacsonyabb szintű, közel száz jogszabály szabályozzák ezt.

Elméletben hazánkban is az „egyablakos elvet” követi a nemzetközi bűnügyi kapcsolattartás szabályrendszere. A magyar szerv a NEBEK útján továbbít adatot, információt, illetőleg kezdeményez adat-, illetve információigénylést vagy egyéb intézkedést az EU jogi aktusával létrehozott információs rendszerhez tekintés céljából történő hozzáférés, valamint a két- és többoldalú nemzetközi szerződésben részes állammal folytatott tevékenységben. De bizonyos csatornákon, ahol a digitális eszköz (például az Europol SIENA rendszere) lehetővé tesz közvetlen információcserét a hazai érintett szervek számára, a NEBEK vezető nemzeti kapcsolattartóként „csak” felügyeleti funkciót lát el.

A magyar törvény kiterjed az EU bűnüldözési, határellenőrzési, a külföldiek beutazásának és tartózkodásának ellenőrzését szolgáló információs rendszereivel megvalósuló adat- és információcsere szabályaira, valamint az Europolra, az Interpolra és egy sor további nemzetközi bűnügyi együttműködési csatornára (Éberhardt, 2019, 53.). Biztosítja további ilyen célra is alkalmas rendszer vagy megoldás igénybevételét is, valamint lehetővé teszi a bűnüldöző szervek közös fellépését szabályozó két- és többoldalú nemzetközi szerződések keretében az európai közösségi jogi normák alapján megvalósuló tevékenységet, illetve információcserét. Utóbbi területre esnek például az összekötők és az attasék.

A NEBEK Magyarország valamennyi bűnüldöző hatósága számára alkalmazható együttműködési formáit (beleértve a műveletit) is támogatja, közülük a határon átnyúló túlmutat a rendőrség szervezetén (Hegyaljai, 2002, 76–89.), hiszen ezek valamennyi erre jogosult szervezetét érintik. Ennek megfelelően a NEBEK szervezete a „több szervezeti megközelítést” tükrözte a működésének döntő részében. Azaz minden bűnüldöző hatóság delegált ide összekötőket – köztük a határőrség, a Vám- és Pénzügyőrség, később a NAV bűnügyi szolgálatai – a zökkenőmentesség kedvéért.

A NEBEK emellett háttértámogató és ellátó tevékenységet végez alaptevékenységéhez kapcsolódóan.

Az uniós tagállamok bűnügyi együttműködése nemcsak az említett nemzetközi és uniós ügynökségeken, hivatalokon keresztül valósul meg, hanem kiemelten fontos kérdésnek tekintik a bűnüldöző szervek munkatársainak felkészítését is, így az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (CEPOL), Közép-Európai

Rendőrkadémia (MEPA) és a Nemzetközi Pénzügyi Nyomozói Akadémia (ICOFI) keretein belül (vö.: Szabó, 2015, 192.; 2016, 101–102.; 2012, 183.).

Összefoglalás

A nemzetközi bűnügyi együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználása egyaránt fontos Oroszország és Magyarország számára, még ha a két ország egyes történelmi időszakokban eltérő utat is járt be ezen a téren. Magyarország alapító országgént vett részt az Interpol jogelőd szervezetének létrehozásakor, ahonnan szovjet nyomásra lépett ki a második világháború lezárását követően. A Szovjetunió nemzetközi politikai elszigetelődése és a szervezettel, illetve tagállamaival szembeni bizalmatlanság miatt ekkor még nem kérték felvételüket az Interpolba, később pedig a közös politikai tömbhöz tartozó országokkal nem is keresték komolyan ennek lehetőségét. A nyolcvanas évek második felében Magyarországnak mégis sikerült – a moszkvai politikai döntéshozók csendes egyetértésével – újrafelvételét kérni és 1987-től teljes jogú taggá válni. A Szovjetunió csak 1990-ben szerzett tagságot, amelyet Oroszország vitt tovább jelentős aktivitással. Mindkét ország számára nagyon fontos az Interpol tagságból fakadó előnyök kiaknázása, e csatorna széleskörű használata. Hazánk számára elsősorban azért, mert az Interpol, néhány kivétellel, a Föld összes országát tagjai közt tudja, így a nemzetközi bűnüldözés globális csatornájaként működik, de fontos szerepet tölt be a „belügyi” diplomáciában is. Oroszország számára még nagyobb ennek a jelentősége, mert ott viszonylag kevés ilyen jellegű szervezeti lehetőségből választhatnak. Rendelkezésre állnak összekötők a külképviseleteken, akik néhány kiemelkedő presztízs ügy esetében nélkülözhetetlenek lehetnek, de a kommunikáció sebessége és az ügyek száma alapján nyilvánvaló előnyt élvez az Interpol útján megvalósuló bűnügyi információcsere. Az Európával működő orosz kapcsolat sajnos csak igen korlátozott és a legfontosabb, személyes adatokat is tartalmazó operatív területre nem terjed ki. Az elmúlt évek során ennek fejlesztése több alkalommal volt napirenden, mégsem sikerült eddig áttörést elérni. A nemzetközi bűnügyi együttműködés szervezeti feltételeinek megteremtésében mindkét ország az Interpol ajánlásait, fúziós központi keretek kiépítését, illetve az egyablakos elvet követte. Az Interpol nemzeti irodák mintájára hozták létre a további csatornák irodáit. Magyarországon ezeket a NEBEK szervezetében találjuk, míg Oroszországban az NCB Moszkva az Európával való együttműködésért felelős alegységet is tartalmazza. A két ország bűnüldöző hatóságai partnerként tekintenek egymásra az említett nemzetközi csatornák keretein belül, és kapcsolataikat a bűnözés

kihívásai elleni harcban való egymásrautaltságból fakadóan várhatóan a jövőben is a kooperáció jellemzi majd.

Irodalomjegyzék

- Anonymous (1990). *Soviets may join interpol: [FINAL edition]*. The Montreal Gazette, March 02. <https://www.proquest.com/docview/431940604/6AE36E270B34A1EPQ/2>
- Boda J. et al. (Szerk.) (2019). *Rendészettudományi Szaklexikon*. Ludovika Egyetemi Kiadó
- Csaba Z. (2018). A bűnelemzés aktuális kihívásai a nemzetközi súlyos és szervezett bűnözés elleni európai fellépés terén. *Szakmai Szemle*, 16 (4), 118–132.
- Csaba Z. (2017). Felderítési információkon alapuló rendészet a nemzetközi akciók tapasztalatainak tükrében. In Czene-Polgár V. & Zsámbokiné Ficskovszky Á. (Szerk.), *Mérőföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből. Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében* (pp. 139-153). Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata
- Deák J. & Gróf A. (2020). Az Oroszországi Föderáció az Európától az Eurázsiai Unió felé. In Csaba Z. & Szabó A. (Szerk.), *Közös kihívások – egykor és most* (pp. 53-67). Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata. <https://doi.org/10.37372/mrtvtpt.2020.1.3>
- Deák J. (2015). A terrorizmus természete és az ellene történő fellépés nehézségei Oroszországban a Szovjetunió szétesésétől napjainkig. *Belügyi Szemle*, 63 (7–8), 137–151. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2015.7-8.8>
- Deák J. (2016). *Az Oroszországi Föderáció határőrizeti kihívásai napjainkban. Hadtudomány, E-szám*, 4–14. http://mhtt.eu/hadtudomany/2016/2016_elektronikus/1_deak%20jozsef.pdf
- Éberhardt G. (2019). Migráció és terrorizmus. *Hadtudományi Szemle*, 12 (3), 37-59. <https://doi.org/10.32563/hsz.2019.3.3>
- Europol SOCTA 2013. European Police Office (2013). *SOCTA 2013: EU serious and organised crime threat assessment*. EU Publications Office.
- Europol SOCTA 2017. European Police Office (2017). *European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment: Crime in the age of technology*. EU Publications Office.
- Hegyaljai M. (2002). A rendészeti szervek nemzetközi együttműködésének struktúrájáról. In Hautzinger Z. (Szerk.), *Tanulmányok a Határőrség és rendészet című tudományos konferenciáról* (pp. 76-89). Magyar Hadtudományi Társaság
- Hegyaljai M. (2012). A nemzetközi bűnügyi együttműködés. *Kül-Világ*, 9 (4), 1–13.
- Kis-Benedek J. & Kenedli T. (2018). Nemzetközi szervezetek. In Béres J. (Szerk.), *Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok* (pp. 251-290). Zrínyi Kiadó
- Kovács I. (2019). *Egy empirikus kutatás részletei: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrollja napjainkban*. Nemzeti Közzolgálati Egyetem
- Kovács I. (2017). Magyarország határain átnyúló szervezett bűnözés és prostitúciós bűncselekmények a schengeni térségben, különös tekintettel a SOCTA és EUROSTAT értékelésére. *Határrendészeti Tanulmányok*, 4. 82–167.

- Lemon, E. (2019). Weaponizing Interpol. *Journal of Democracy*, 30 (2), 15–29. <https://doi.org/10.1353/jod.2019.0019>
- Nagy J. (2015). Joint investigation teams (JITs): adequate answers for cross-border organized crime. In Ksenija, B. (Eds.), *Zbornik radova IV. Međunarodne znanstveno - stručne konferencije „Istraživački dani Visoke policijske škole u Zagrebu” = Proceedings of the 4th International Scientific and Professional Conference „Police College Research Days in Zagreb”* (pp. 629-645). Ministry of the Interior of the Republic of Croatia, Police Academy
- Ritecz Gy. (2004). *Gondolatok az Európai Egységes Határőrség kialakításáról*. EU-Tanulmányok IV. Nemzeti Fejlesztési Hivatal, 695-763.
- Ritecz Gy. (2017). *A Migráció a XXI. század kezdetén*. Globe Edit
- Ritecz Gy. & Sallai J. (2016). *A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei 2.0*. Hanns Seidel Alapítvány
- Schreck, C. (2018). *Interpol Might Get A Russian President, But His Clout Seen As Limited*. Radio Free Europe Radio Liberty, 20.11.2018. <https://www.rferl.org/a/interpol-might-get-a-russian-president-but-his-clout-seen-as-limited/29611331.html>
- Szabó A. (2012.). Változások és új irányok az Európai Rendőrakadémia jövőjében. In: Hautzinger Z. (Szerk.). *Sodorvonalon. Tanulmányok Virányi Gergely 60. születésnapja tiszteletére* (pp. 273-286). Magyar Rendészettudományi Társaság
- Szabó A. (2015.). Training opportunities in law enforcement (CEPOL, MEPA, FRONTEX). In Szabó A. & Zsámbokiné Ficskovszky Á. (Szerk.), *Az adó- és vámşolęglatok aktuális kihívásai. Konferencia és tanulmánykötet* (pp. 177-196). MRTT Vám- és Pénzügyőri Tagozata
- Szabó A. (2016). Nemzetközi együttmőködési lehetőségek a felsőoktatásban – különös tekintettel a pénzügyőrtisztképzésre. *Magyar Rendészet*, 16 (4), 101–102.
- Szendrei F. (2019). Bőnőgyi Együttmőködés. In Nyeste P. & Szendrei F. (Szerk.), *A bőnőgyi hírszerzés kézikönyve* (pp. 221-242). Dialóg Campus Kiadó
- Sterpu, V. (2013). Interpol Issues Debated in the Scientific Literature of the Russian Federation. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov, Series VII*, 6 (55), 173–180.

Alkalmazott jogszabályok

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/794 rendelete (2016. május 11.) az Európai Rendőrségi Hivatalról (Europol), valamint a 2009/371/IB, a 2009/934/IB, a 2009/935/IB, a 2009/936/IB és a 2009/968/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről. [Europol Rendelet]
- A Tanács 2002/465/IB kerethatározata (2002. június 13.) a közös nyomozócsoportokról.
- Az Europol és az OF által megkötött stratégiai együttmőködési megállapodás. Róma, 2003.11.06.
- Interpol Alapokmány, 1956.
1999. évi LIV. törvény az Európai Unió bőnőldözési információs rendszere és a Nemzetközi Bőnőgyi Rendőrség Szervezete keretében megvalósuló együttmőködésről és információcseréről. [NEBEK tv.]

A cikkben található online hivatkozások

URL1: *Interpol General Secretariat, Key Dates - Stories and photos of the milestones in our history.* <https://www.interpol.int/Who-we-are/Our-history/Key-dates>

URL2: *МВД России. 2020. Из истории Интерпола. Официальный сайт Министерства внутренних дел Российской Федерации.* https://xn--b1aew.xn--p1ai/mvd/structure1/Upravlenija/Nacionalnoe_centralnoe_bjuro_Interpola/Iz_istorii_Interpola

URL3: *Министерство Внутренних Дел Российской Федерации Приказ от 31 марта 2012 г. N 305 Об утверждении положения о Национальном Центральном Бюро Интерпола Министерства внутренних дел Российской Федерации.* https://xn--b1aew.xn--p1ai/mvd/structure1/Upravlenija/Nacionalnoe_centralnoe_bjuro_Interpola/Polozhenie_o_Nacionalnom_centralnom_bjur

URL4: *Europol Partners & Agreements.* <https://www.europol.europa.eu/partners-agreements>

URL5: *МВД России. 2020. Взаимодействие с Европолом. Официальный сайт Министерства внутренних дел Российской Федерации.* https://xn--b1aew.xn--p1ai/mvd/structure1/Upravlenija/Nacionalnoe_centralnoe_bjuro_Interpola/Vzaimodejstvie_s_Evropolom

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Deák J., Nagy I. & Csaba Z. (2021). Együttműködés nemzetközi bűnüldöző szervezetekkel: orosz és magyar rendőrségi példák. *Belügyi Szemle*, 69 (5), 851-867. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.5.8>